

POLITYKA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM w Polskim Związku Motorowym

Rozdział 1. Postanowienia ogólne.

§ 1.

Deklaracja stosowania.

Mając na uwadze dobre funkcjonowanie, skuteczne i efektywne realizowanie celów i zadań, Polskiego Związku Motorowego wprowadza się Politykę zarządzania ryzykiem w Polskim Związku Motorowym. Zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłym i powtarzalnym, prowadzonym zgodnie z przyjętą w Polskim Związku Motorowym Polityką zarządzania ryzykiem. Obejmuje ona niezbędne elementy tego procesu, tj. identyfikację ryzyka, jego pomiar oraz monitorowanie i kontrolę. Polityką zarządzania ryzykiem obejmuje się działalność statutową Polskiego Związku Motorowego i ma na celu usprawnienie efektywności zarządzania jednostką poprzez utworzenie właściwego ładu organizacyjnego. Polityka zarządzania ryzykiem Polskiego Związku Motorowego korzysta z wytycznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem opublikowanych w Komunikacie Nr 6 Ministra Finansów z 6 grudnia 2012 roku z uwzględnieniem niezbędnych zmian wynikających z faktu, że Polski Związek Motorowy nie jest podmiotem sektora finansów publicznych.

§ 2.

Pojęcia.

Ileokroć w niniejszym dokumencie jest mowa o:

1. **PZM** – należy przez to rozumieć Polski Związek Motorowy;
2. **ZG PZM** – należy przez to rozumieć Zarząd Główny Polskiego Związku Motorowego;
3. **ZO PZM** – należy przez to rozumieć Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Motorowego;
4. **Biurze ZG PZM** - należy przez to rozumieć Biuro Zarządu Głównego Polskiego Związku Motorowego;
5. **Biurze ZO PZM** - należy przez to rozumieć Biuro Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Motorowego;
6. **Prezesie** – należy przez to rozumieć Prezesa Polskiego Związku Motorowego;
7. **Prezesie ZO PZM** - należy przez to rozumieć Prezesa Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Motorowego;
8. **Pracowniku** – należy przez to rozumieć pracowników bez względu na formę zatrudnienia pobierających wynagrodzenie z Polskiego Związku Motorowego;
9. **Działaczu** – należy przez to rozumieć osoby wchodzące w skład organów Polskiego Związku Motorowego bez względu na to czy są za swoje działania wynagradzani;
10. **Polityce** – należy przez to rozumieć Politykę Zarządzania Ryzykiem Polskiego Związku Motorowego;
11. **Reakcji na ryzyko** – sposób postępowania ze zidentyfikowanym ryzykiem;

12. **Ryzyku** – należy przez to rozumieć możliwość zaistnienia zdarzeń, które mogą wpłynąć na realizację celów lub zadań, w szczególności niosących przesłanki poniesienia strat lub utraty korzyści;
13. **Ryzyku nieodłącznym** – należy przez to rozumieć ryzyko, które występuje bez podejmowania żadnych działań wpływających na to ryzyko;
14. **Ryzyku szczątkowym** – należy przez to rozumieć ryzyko, które występuje po podjęciu działań wpływających na dane ryzyko, w szczególności mających na celu jego redukcję;
15. **Prawdopodobieństwie wystąpienia ryzyka** – należy przez to rozumieć wyrażone w wartości liczbowej oszacowanie prawdopodobieństwa (możliwości) wystąpienia zdarzenia stanowiącego określone ryzyko;
16. **Wpływie ryzyka** – należy przez to rozumieć wyrażone w wartości liczbowej oszacowanie siły oddziaływania zdarzenia stanowiącego określone ryzyko na możliwość realizacji danego zadania lub uzyskania z jego realizacji zakładanych efektów;
17. **Mierze ryzyka** – należy przez to rozumieć wyrażony liczbowo wynik oszacowania ryzyka, uzyskany z prawdopodobieństwa jego wystąpienia oraz siły oddziaływania, w sposób opisany w *Metodach analizy ryzyka*;
18. **Właścicielu ryzyka** – należy przez to rozumieć osobę odpowiedzialną za zarządzanie danym ryzykiem, w tym za utrzymywanie go na akceptowalnym poziomie i rozliczaną za skuteczność zarządzania tym ryzykiem, posiadającą uprawnienia i kompetencje do podjęcia działań zaradczych w stosunku do ryzyka, którym zarządza;
19. **Akceptowalnym poziomie ryzyka** – należy przez to rozumieć graniczną wielkość miary ryzyka, do której ryzyko jest akceptowane i nie podejmuje się wobec niego działań.

§ 3.

Osoby zaangażowane w realizację

1. Polityką objęte zostają wszystkie zdefiniowane cele i zadania realizowane przez działalność statutową PZM.
2. Polityka realizowana jest przez Biuro ZG PZM i Biura ZO PZM.
3. Działania podejmowane w związku z realizacją niniejszej Polityki, będąc elementami działań w ramach kontroli zarządczej, spełniają kryteria adekwatności, skuteczności i efektywności.
4. System zarządzania ryzykiem obejmuje wszystkich pracowników i działaczy. Każdy pracownik i działacz jest uprawniony do zgłaszania wniosków i sugestii dotyczących ulepszenia systemu zarządzania ryzykiem oraz zobowiązany do zgłaszania zauważonych jego słabości.
5. Wdrożony system zarządzania ryzykiem będzie stale doskonalony.
6. Polityka została ogłoszona w PZM i jest dostępna dla wszystkich pracowników i działaczy. Wszystkie osoby odpowiedzialne za prawidłowe funkcjonowanie PZM deklarują pełne zaangażowanie w jej realizację.

§ 4.

Cele.

1. Podstawowymi celami niniejszej Polityki są:
 - 1) ustanowienie ogólnych ram systemu zarządzania ryzykiem,
 - 2) sformalizowanie podstawowych działań dotyczących zarządzania ryzykiem,

- 3) sformułowanie podstawowych zadań, odpowiedzialności oraz zaleceń w procesie identyfikacji i analizy ryzyka.
2. Podstawowymi celami zarządzania ryzykiem są:
 - 1) zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji celów i zadań,
 - 2) usprawnienie działania,
 - 3) zapewnienie przepływu informacji o zagrożeniach i stworzenie mechanizmów umożliwiających reagowanie na nie,
 - 4) usprawnienie procesu planowania zadań oraz monitorowania ich realizacji,
 - 5) podniesienie wiarygodności PZM, jako organizacji skutecznie realizującej swoje cele i zadania oraz wywiązującej się ze swoich zobowiązań.

§ 5.

Zakres stosowania

1. Niniejsza Polityka ma zastosowanie do wszystkich zadań realizowanych przez wszystkie komórki organizacyjne, wszystkich pracowników i działaczy.
2. Niniejsza Polityka określa podstawowe wytyczne w procesie zarządzania ryzykiem w PZM. W przypadkach szczególnych, w których specyfika zadania bądź sposobu działania tego wymaga, wskazane jest uszczegółowienie lub modyfikacja określonych zasad, z zachowaniem celów adekwatności, skuteczności i efektywności prowadzonych w tym zakresie działań.

§ 6.

Zaangażowanie i odpowiedzialność

1. Ryzyko powinno być zarządzane operacyjnie, w tym monitorowane, jak najbliżej miejsca, w którym występuje. W związku z czym do obowiązków każdego pracownika, działacza należy branie czynnego udziału w procesie zarządzania ryzykiem, związanym z wykonywanymi przez niego zadaniami.
2. Odpowiedzialnym za całościowy przebieg procesu zarządzania ryzykiem jest Prezes lub osoba przez niego upoważniona. Jako właściciel systemu zarządzania ryzykiem, zobowiązuje on podległych pracowników i działaczy do realizacji zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem, zgodnie z postanowieniami niniejszej Polityki oraz innymi okolicznościami wpływającymi na te działania.
3. Prezes odpowiada za organizację planowania zadań, będącą podstawą do rozpoczęcia analizy ryzyka oraz za wyznaczenie właścicieli ryzyka. Ponadto określa akceptowalny poziom ryzyka.
4. Prezes zatwierdza przedkładane mu w formie raportu wyniki analizy ryzyka.
5. Pracownicy i działacze powinni brać czynny udział w procesie zarządzania ryzykiem. Właściciele ryzyka odpowiednio z Prezesem (Prezesem ZO PZM) są odpowiedzialni za właściwą organizację i zaangażowanie w działania związane z zarządzaniem ryzykiem.
6. Wszyscy zaangażowani w proces zarządzania ryzykiem zobowiązani są do współpracy ze sobą w celu zwiększania efektywności tego procesu. Prezes/Prezes ZO PZM jest zobowiązany do zapewnienia warunków do tej współpracy.

Rozdział 2. Organizacja zarządzania ryzykiem.

§ 7.

Plany działania.

1. Podstawą do rozpoczęcia procesu identyfikacji i analizy ryzyka jest plan działania na dany rok. Plan działania umożliwiający realizację celów Polityki zawiera:
 - 1) listę zadań przypisanych do celów działalności PZM,
 - 2) określenie dla każdego z zadań osoby odpowiedzialnej za ich realizację.
3. Plany działania określa się odrębnie dla ZG PZM i ZO PZM.
4. Plan działania dla ZO PZM jest przesyłany do Biura ZG PZM w celu stworzenia jednolitego planu działania PZM w terminie do 31 stycznia roku, którego dotyczy plan.

§ 8.

Identyfikacja ryzyka

1. Identyfikacja ryzyka polega na określeniu ryzyk przy każdym ze wskazanych w planach działania zadań. Identyfikację ryzyk przeprowadza się:
 - 1) okresowo, przynajmniej raz w roku w sposób udokumentowany,
 - 2) na bieżąco, jako element rutynowego działania pracowników.
2. Identyfikacja ryzyk jest przeprowadzana na etapie planowania działalności jednostki na dany rok.
3. O organizacji pracy w ramach identyfikacji ryzyka decyduje Prezes w stosunku do ZG PZM (Prezes ZO PZM w stosunku do ZO PZM) lub osoba przez niego upoważniona. Dopuszcza się wszelkie możliwe formy pracy, w szczególności indywidualne i grupowe. Sposób pracy nad identyfikacją ryzyka powinien zostać dobrany do specyfiki pracy osób realizujących to zadanie i uwzględniać kryteria adekwatności, skuteczności i efektywności.
4. Osoby dokonujące identyfikacji ryzyk biorą pod uwagę czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, do których zalicza się w szczególności:

Czynniki zewnętrzne	Czynniki wewnętrzne
Zmiany przepisów prawa Zagrożenia naturalne Zmiany gospodarcze Naciski na jednostkę z zewnątrz	Charakter wykonywanej działalności Dostępne środki finansowe Plany i strategie Komunikacja Systemy informatyczne Liczba pracowników i ich kwalifikacje Odpowiedzialność i postawa kierownictwa Liczba i rodzaj dokonywanych operacji finansowych Przetwarzanie informacji

5. Stosuje się następujące techniki identyfikacji ryzyk (do wyboru):

Technika	Opis
Moderowane warsztaty i wywiady	Identyfikacja zdarzeń poprzez wykorzystanie w dyskusji skumulowanej wiedzy i doświadczenia kierownictwa i pracowników. Moderator prowadzi dyskusję na temat zdarzeń, które mogą wpływać na osiągnięcie celów i zadań. Dzięki

	połączeniu wiedzy i doświadczenia uczestników warsztatów czy wywiadów mogą być zidentyfikowane ważne zdarzenia, które inaczej mogłyby zostać pominięte. Warsztaty lub wywiady powinny być odpowiednio zorganizowane, aby zapewnić systematyczną identyfikację ryzyka.
Analiza procesów	Analiza nakładów, zadań, obowiązków i rezultatów, które składają się na proces, poznanie relacji zachodzących pomiędzy nimi. Biuro ZG PZM/ Biuro ZO PZM identyfikuje zdarzenia, które mogą wpływać na osiągnięcie celów poprzez analizę czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na nakłady i działania w ramach procesów.
Burza mózgów	Dyskusja, w której uczestnicy spotkania mogą swobodnie zgłaszać wszelkie potencjalne ryzyka, nieprawidłowości, możliwości wystąpienia błędów, które następnie są weryfikowane i selekcjonowane. Istotą burzy mózgów jest pobudzanie jej uczestników do zebrania jak największej liczby potencjalnych zdarzeń, które mogą wpłynąć na osiągnięcie celów i zadań.

6. W procesie identyfikacji dużej liczby ryzyk, ważnym elementem jest ich pogrupowanie, ułatwiające późniejsze dokonanie analizy.
7. Należy zadbać o to, by w trakcie etapu identyfikacji ryzyk nie była dokonywana ich ocena. W etapie tym powinny zostać wskazane najważniejsze ryzyka bez określania zarówno prawdopodobieństwa ich występowania, jak i skali wpływu.

§ 9.

Metoda analizy ryzyka.

1. Celem analizy zidentyfikowanych ryzyk jest określenie prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka, możliwych skutków oraz określenie jego akceptowanego poziomu.
2. W PZM stosuje się dwuczynnikową metodę analizy zidentyfikowanego ryzyka, opartą na prawdopodobieństwie wystąpienia oraz sile jego oddziaływania na realizację zadania. Wartości prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka oraz siły jego oddziaływania wyrażane są liczbowo.
3. Stosuje się uproszczoną metodę szacowania wartości prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka oraz siły jego oddziaływania. Obie wartości szacuje się na 4-stopniowej skali.
4. Określenie prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka i siły oddziaływania ryzyka dokonywane jest w perspektywie planowania, czyli na okres objęty planem zadań.

§ 10.

Sposoby oceny

1. Analiza zidentyfikowanego ryzyka (Istotności ryzyka) polega na oszacowaniu:
 - 1) Prawdopodobieństwa jego wystąpienia – ocena punktowa w skali 1 – 4,
 - 2) Skutku jego ewentualnego wystąpienia – ocena punktowa w skali 1 – 4.
2. Sposób oceny prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka

Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka	Ilość punktów	Przesłanki
Bardzo wysokie	4	Przewiduje się, że zdarzenie z pewnością wystąpi w ciągu roku
Wysokie	3	Przewiduje się, że zdarzenie objęte ryzykiem, zdarzy się wielokrotnie w ciągu roku
Średnie	2	Przewiduje się, że zdarzenie objęte ryzykiem, zdarzy się kilkakrotnie w ciągu roku
Niskie	1	Przewiduje się, że zdarzenie objęte ryzykiem, zdarzy się raz lub nie zdarzy się w ciągu roku

3. Sposób oceny skutku ryzyka

Skutek wystąpienia ryzyka*	Ilość pkt.	Przesłanki
Bardzo wysoki	4	Poważna niezgodność z przepisami prawa. Brak procedur dla danego procesu. Olbrzymie zakłócenia pracy. Zagrożenia spowodują brak zachowania ciągłości procesów działania, utrzymania funkcjonalności systemów niezbędnych do wykonywania podstawowych celów. Brak osiągnięcia kluczowych celów
Wysoki	3	Duże zagrożenie realizacji kluczowych zadań albo osiągnięcia założonych celów. Dotkliwa strata finansowa. Znaczny uszczerbek na wizerunku. Długotrwały i trudny proces przywracania stanu poprzedniego.
Średni	2	Spadek efektywności działania i obniżenie jakości wykonywania zadań. Niewielka strata finansowa. Nieznaczny negatywny wpływ na wizerunek. Trudny proces przywracania stanu poprzedniego
Niski	1	Zakłócenie lub opóźnienie w wykonywaniu zadań. Bez uszczerbku dla wizerunku. Skutki łatwe do usunięcia

*przy ocenie skutków brane są pod uwagę zarówno skutki finansowe, jak i niefinansowe, np. utrata reputacji, konsekwencje prawne, utrata szansy zrealizowania ważnego zadania, opóźnienie w realizacji zadań, obniżenie jakości pracy itp.

Punktowa istotność ryzyka (Istotność) występującego przy realizacji danego celu lub zadania określana jest według wzoru:

$$\text{Istotność} = \text{Prawdopodobieństwo} \times \text{Skutek}$$

4. Poziomy Istotności ryzyka (miara ryzyka)

Oszacowanie ryzyka	Dopuszczalność ryzyka	Działania
Ryzyko poważne Skala: 8 - 16 pkt.	Niedopuszczalne (nieakceptowane)	Działania nie mogą być podjęte ani kontynuowane do czasu zmniejszenia ryzyka do poziomu dopuszczalnego
Ryzyko umiarkowane Skala: 4 - 7 pkt	Dopuszczalne (akceptowane)	Zaleca się zaplanowanie i podjęcie działań, których celem jest zmniejszenie ryzyka
Ryzyko nieznaczne Skala: 1- 3 pkt	Dopuszczalne (akceptowane)	Zaleca się rozważenie możliwości dalszego zmniejszenia poziomu ryzyka lub zapewnienie, że ryzyko pozostanie na tym samym poziomie

5. W przypadku szczególnych zadań bądź zadań realizowanych w szczególnych okolicznościach Prezes lub osoba przez niego upoważniona może podjąć decyzję o zastosowaniu indywidualnego akceptowalnego poziomu ryzyka dla określonego zadania.
6. Oszacowania ryzyka towarzyszącego realizacji założonych celów dokonuje się w terminie określonym przez Prezesa.

§ 11.

Decyzje dotyczące ryzyka.

1. Wyniki przeprowadzonej analizy ryzyka właściciele ryzyk dokumentują w postaci rejestru ryzyk zgodnie z załącznikiem nr 1 do Polityki.
2. Prezes lub osoba przez niego upoważniona zatwierdza przedkładane mu w formie raportu wyniki analizy ryzyka, i planowanych reakcji na ryzyko.
3. Jeżeli z jakiegokolwiek powodu istnieją przesłanki, by analizować i podejmować inne decyzje w odniesieniu do ryzyka, którego miara jest niższa niż akceptowany poziom ryzyka, to pozostaje to w gestii właściciela ryzyka lub Prezesa i działanie takie ma pierwszeństwo stosowania w stosunku do ogólnych uregulowań akceptacji ryzyka opisanych w niniejszej Polityce. Ostateczne decyzje dotyczące ryzyk podejmuje Prezes lub osoba przez niego upoważniona.
4. Właściciel ryzyka wraz z zespołem, który dokonywał identyfikacji, analizy i oceny ryzyka, przedstawia Prezesowi lub osobie przez niego upoważnionej rekomendacje dotyczące decyzji.
5. Wraz z rekomendacją decyzji, Prezes lub osoba przez niego upoważniona otrzymuje opis działań do podjęcia lub uzasadnienie rekomendacji decyzji niewiążącej się z podejmowaniem działań.

§ 12.

Reakcja na ryzyko.

1. Przyjmuje się następujące sposoby postępowania z ryzykiem:
 - 1) **Akceptacja (tolerowanie) ryzyka** – oznacza, że jego poziom nie jest duży i nie ma wpływu na wykonanie zadania,
 - 2) **Unikanie ryzyka** – oznacza podjęcie decyzji o zaniechaniu realizacji zadania z powodu zidentyfikowanego i przeanalizowanego ryzyka,
 - 3) **Ograniczenie, minimalizacja ryzyka** – oznacza podjęcie działań zaradczych, mających na celu ograniczenie prawdopodobieństwa i efektu wystąpienia danego zdarzenia lub skutków wystąpienia ryzyka lub obu jednocześnie.
2. Przyjmuje się ogólną zasadę, iż koszt działań zmierzających do ograniczania prawdopodobieństwa lub skutków ryzyka nie może być wyższy niż potencjalne straty związane z wystąpieniem tego ryzyka.
3. W przypadku decyzji o podjęciu określonych działań zaradczych, należy dokonać analizy sytuacji pod kątem ryzyka szacunkowego, występującego po ich wdrożeniu.

§ 13.
Ocena ryzyka.

1. Ocena ryzyka polega na przypisaniu do zidentyfikowanych ryzyk wartości prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz wpływu na zadanie.
2. W drugim kroku następuje dla każdego ze zdefiniowanych ryzyk wyliczenie jego miary. Określenie miary ryzyka następuje zgodnie z zasadami opisanymi w par. 9.
3. Przy ocenie ryzyka zwraca się szczególną uwagę, by określanie parametrów danego ryzyka, a w szczególności siły jego wpływu, było analizowane wyłącznie pod kątem zadania, do którego dane ryzyko zostało przypisane.
4. Miarę określa się dla każdego zidentyfikowanego ryzyka.
5. Proces oceny ryzyka jest dokumentowany. Sposób prowadzenia dokumentacji tego procesu określa Prezes lub osoba przez niego upoważniona.

§ 14.
Mapa ryzyka

Wynik analizy ryzyka przedstawia się w postaci tabeli punktowej oceny ryzyka (**mapy ryzyka**), która określa poziomy ryzyka, przypisując dla każdego z nich odpowiednią kolorystykę:

- 1) **poziom niski** – kolor zielony - najniższe zagrożenie – wymaga stałego monitorowania - zaplanowanie i wdrożenie działań zaradczych zależy od decyzji właściciela ryzyka,
- 2) **poziom średni** – kolor żółty akceptowany poziom ryzyka – wymaga stałego monitorowania oraz zaplanowania działań zaradczych do ewentualnego wdrożenia,
- 3) **poziom wysoki** – kolor czerwony nieakceptowany poziom ryzyka – właściciel ryzyka zobowiązany jest do podjęcia działań w celu sprowadzenia ryzyka do poziomu akceptowanego w terminie uzgodnionym z bezpośrednim przełożonym bądź podjęcia decyzji o wycofaniu się.

Skutek					
Bardzo wysoki	4	8	12	16	
Wysoki	3	6	9	12	
Średni	2	4	6	8	
Niski	1	2	3	4	
	Niskie	Średnie	Wysokie	Bardzo wysokie	Prawdopodobieństwo

§ 15.
Rejestr ryzyka.

1. Zidentyfikowane ryzyka tworzą **Rejestr ryzyka**.
2. Rejestr ryzyka może być prowadzony w formie tradycyjnej (papierowej) lub elektronicznej.
3. Prezes ZO PZM przesyła do Biura ZG PZM Rejestr ryzyk zidentyfikowanych na terenie działania ZO PZM.;

4. Biuro ZG PZM prowadzi rejestr ryzyk w sposób scentralizowany, w celu ułatwienia późniejszego monitoringu ryzyka.
5. Wzór rejestru ryzyka określa *załącznik nr 1* do niniejszej Polityki.;
6. Zaleca się, by w rejestrze ryzyka, przy każdym z wpisów znajdowało się odniesienie do zadań, w których ryzyko to zostało zidentyfikowane, dla ułatwienia podejmowania działań w przypadku jego wystąpienia.
7. Rejestr ryzyka powinien zawierać ryzyka aktualne, czyli takie, które wpływają na bieżącą działalność PZM. Ewentualne ryzyka archiwalne mogą również być przechowywane w rejestrze, w szczególności w celu ułatwienia późniejszej analizy ich potencjalnego ponownego wystąpienia, jednak powinny zostać wyraźnie oznaczone jako historyczne.

§ 16.

Monitoring

1. Proces zarządzania ryzykiem podlega bieżącemu monitorowaniu. Podstawowymi narzędziami monitorowania tego procesu są:
 - 1) nadzór nad realizacją zadań oraz analiza czynników powodujących ewentualne opóźnienia lub trudności w ich realizacji,
 - 2) regularny monitoring sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej pod kątem wystąpienia któregoś ze zidentyfikowanych ryzyk ujętych w rejestrze ryzyka,
 - 3) inne bieżące działania operacyjne, w wyniku których właściciele ryzyka lub Prezes mogą uzyskać informacje istotne z punktu widzenia zarządzania ryzykiem.

§ 17.

Raportowanie

1. W celu uzyskania zapewnienia, że zarządzanie ryzykiem funkcjonuje efektywnie i wspiera działanie PZM:
 - 1) sporządzane są raporty na temat ryzyka i postępów we wdrażaniu reakcji na ryzyko,
 - 2) oceniane jest funkcjonowanie zarządzania ryzykiem przy wykorzystaniu ustalonych wcześniej wskaźników (czy system zarządzania ryzykiem spełnia założone wcześniej cele),
 - 3) dokonywane są przeglądy aktualności, odpowiedniości i efektywności zasad zarządzania ryzykiem, z uwzględnieniem zmian zachodzących w PZM i jego otoczeniu.
2. Raportowanie może odbywać się w różny sposób: poprzez okresowe raporty pisemne, ustne, okresową sprawozdawczość w zakresie realizacji celów i zadań, na bieżąco, sposób i terminy raportowania określa Prezes.
3. Obowiązek niezwłocznego raportowania dotyczy także zidentyfikowanych nowych ryzyk, gdy następują poza planowym cyklem identyfikacji i przeglądu ryzyka.
4. Prezes lub osoba przez niego upoważniona ma prawo ustanowić dodatkowe wymagania dotyczące raportowania w ramach systemu zarządzania ryzykiem w PZM.

§ 18.

Harmonogramy i sprawozdawczość

1. Harmonogram wszelkich prac związanych z zarządzaniem ryzykiem określa Prezes lub osoba przez niego upoważniona. Proces identyfikacji, analizy i oceny ryzyka powinien być prowadzony w korelacji z procesem planowania zadań i pracy, naturalnie następując bezpośrednio po nim.
2. Bez względu na sposób organizacji planowania zadań i pracy, identyfikacja, analiza i ocena ryzyka w poszczególnych obszarach działalności PZM powinna odbywać się nie rzadziej niż **1 raz w roku**. Prezes lub osoba przez niego upoważniona ponosi odpowiedzialność za zapewnienie realizacji tych działań z wyżej wskazaną minimalną częstotliwością.;
3. Proces monitoringu systemu zarządzania ryzykiem jest procesem ciągłym, będącym stałym elementem zarówno zarządzania, jak i operacyjnego działania PZM. Prezes jest zobowiązany do wprowadzenia i utrzymania działań związanych z monitoringiem systemu zarządzania ryzykiem do bieżących zadań wszystkich pracowników, których zagadnienie to dotyczy.

§ 19.

Przeglądy polityki

1. W celu utrzymania odpowiedniego, wysokiego poziomu zarządzania ryzykiem, dokonuje się regularnych przeglądów Polityki zarządzania ryzykiem.;
2. Przeglądu dokonuje się nie rzadziej niż raz na trzy lata. W miarę posiadanych możliwości finansowych oraz realnych potrzeb rozważa się wykorzystanie w trakcie przeglądu Polityki usług niezależnego, zewnętrznego, wyspecjalizowanego podmiotu. Przeprowadzenie przeglądu bądź audytu jest dokumentowane w formie protokołu, który dołącza się do dokumentacji związanej z zarządzaniem ryzykiem.;
3. Ponadto prowadzi się dodatkowe przeglądy Polityki zarządzania ryzykiem w sytuacji, gdy nastąpiły znaczące zmiany mogące wpływać na system zarządzania ryzykiem. W szczególności dotyczy to sytuacji:
 - 1) znaczących zmian organizacyjnych,
 - 2) znaczących zmian w obowiązującym prawie.

Rozdział 3. Postanowienia końcowe.

1. Pracownicy PZM zobowiązani są do systematycznej analizy wystąpienia ryzyk na stanowiskach pracy i zgłaszania ich Prezesowi lub osobie przez niego upoważnionej.

Prezes
Michał Sikora

Załączniki:

Zał. Nr 1 – Rejestr ryzyk

